

The Islay Expedition: Dutch Luck

Een impressie van een zeekajaktocht rond Islay.

Johann van Rossum

Niet eerder was ik in Schotland en verwachtte een ruig bergachtig binnenland en een wellicht nog ruigere westkust. Depressies ontstaan volgens weersvoorspellers in de buurt van het gebied waar wij gaan kanoën; mijn nieuwe ademende regenpak kan zich waarmaken! En midges! Nog even snel naar de buitensportzaak voor DEET en een muskietennetje. Een vriend produceert buitensportvoedsel; voor twee weken hebben we zeker voldoende aan smakelijk avontuurvoer bij ons. De kosten van de overtocht IJmuiden – NewCastle hakken het meest in ons budget en diesel blijkt erg duur in het Verenigd Koninkrijk. De kosten van onze gids Ray betalen we gemeenschappelijk.

Vrijdag zijn de deelnemers aan de tocht rond Islay [eyela] voor het eerst bijeen op een camping op het schiereiland Kintyre. We kennen al een paar mensen van tochten en zeekampen. Elko en Ida, de mensen achter de schermen van deze tocht. Zij legden de contacten met de begeleiding en namen de organisatie op zich. Ray, de gids uit Wales; we hadden hem vorig jaar als coach tijdens het zeekamp. Een zeer ervaren gids op het gebied van zeekajakken, kanoën en alpinisme. Grietje, die vaart als een speer en een parasolhoes vol blikjes bier op het achterdek heeft. Thea, die in haar enthousiasme over de tochtjes van de afgelopen dagen met Grietje, vergeet om zich aan de groep voor te stellen. Albert-Jan, die vanaf de eerste dag laat merken dat hij toch wel heel graag een kanobezoekje aan zijn broer in het Jura House zou willen brengen, als we er toch in de buurt zouden komen. Rob, onze expeditiearts, die de meest vervaarlijke fratsen uithaalt om bijzondere foto's te maken. Axel, een veelbelovende kano-instructeur en de enige in het team die al een geslaagde poging gedaan had Islay te ronden. Hij is tijdens deze tocht zondermeer de rechterhand van onze tochtleider. Alex, de rustige, hulpvaardige midlifer met zijn indrukwekkende snor. We hebben een beetje dezelfde ideeën wat een heleboel zaken betreft. Met zijn "Sealex" is hij altijd wel ergens vooraan in de vaargroep te vinden. Last but not least: onze oudste zoon Maarten, de benjamin in dit gezelschap. Specialist in buitensporten en vraagbaak voor iedereen die iets over outdoor materiaal wil weten. Een goede zeekanoër, die altijd in mijn buurt is als het er op aan komt.

Vandaag ontmoeten we ook een aantal teamgenoten die we pas veel later beter zullen leren kennen: Rick, onze tweede Britse kanocoach, een kerel met een verfijnde vorm van humor en een veel te warm dry suit. Dirk, die al een eeuwigheid geleden zijn supermarkt ruilde voor een zeekajak en met zijn droge opmerkingen ervoor zorgde dat we buikpijn van het lachen kregen. Lou, die met ons zijn zeventigste verjaardag vierde en er tien jaar vanaf probeerde te liegen.

Zaterdagmiddag. Het zonnetje probeert door de lichte nevel te breken. Een parkeerplaats ergens halverwege de landtong van Kintyre. De inhoud van de auto's wordt verplaatst tussen de schotten in de kajaks en Grietje schuift met een big smile het laatste blikje bier in de gifgroene hoes op het achterdek. Met vier man aan de draagbanden worden de nu loeizware zeekano's naar het kiezelstrandje gedragen. Als alle Nederlandse deelnemers zich in het neopreen en de aanwezige Britten zich in hun dry suits gehesen hebben, legt Ray aan de hand van de zeekaart uit dat we richting Gigha Islands koersen en daar onze eerste overnachting zullen hebben. Zonder problemen steken we de Sound of Gigha over. Een zeekajak vaart bijzonder prettig als hij goed beladen is en soms is het prettig dingen in een kano te kunnen meenemen die het verblijf op een bivakplaats veraangenamen. Zo heeft Rob de kartonverpakking van het vijfliterpak rode wijn gesloopt en probeert nu de zak kostelijk druivenvocht in zijn kuip op zeewatertemperatuur te krijgen. Axel heeft blijkbaar een paar grootverpakkingen chips ingeslagen, want de hele week zie je hem met een krakend vers

zakje lopen. En verder heeft iedereen wel een voorraadje whisky bij zich, want ofschoon Islay zeven distillerijen heeft, is dit niet de plaats om single malt in te slaan. Veel te duur!

Halverwege Gigha ontstaat er wat onrust in het team. Moeten we na iets meer dan een uur varen al bivak maken? Kunnen we niet oversteken naar Islay? We besluiten een wat langere pauze te maken aan de noordwest zijde van het eiland en daarna over te steken naar Claggain Bay aan de zuidoost kant van Islay. Alleen Lou heeft de boodschap niet helemaal meegekregen en heeft als enige zijn tentje staan op een mooi plekje bij Sgeir Fhiacail. Hij doet er niet moeilijk over het spul weer voor een tijdje in te pakken. De omstandigheden zijn perfect voor een oversteek: nauwelijks wind en van stroming worden we weinig gewaar.

Achttien kilometer, koers 260. Op 14.00 uur zijn de toppen (paps) van Jura zichtbaar. Dirk komt naast me varen en wijst me op de grote witte vogels boven ons: Jan-van-genten. Als we na twee uur peddelen in het zuidelijke gedeelte van de Sound of Islay komen, ontdekt Maarten een bruinvis. Het dier vertoont zich nog een paar keer en zorgt ervoor dat we alert blijven. Die avond als we op Islay bij Claggain Bay ons eerste bivak opslaan en het tentje op een enigszins vlak plekje staat, bunkeren Maarten en ik ieder een tweepersoons Adventure-maaltijd naar binnen. Tijdens de pauze op Gigha hadden we alleen gedronken, nu na een uurtje of drie stevig peddelen hebben we stevige trek. Mooi geluid die brandertjes! Alleen die van Axel maakt het kabaal van een straaljager....

We hebben behoorlijk last van midges; kleine muggetjes die zich nauwelijks iets aan schijnen te trekken van smeersels en netjes. Ik word zowat lek gestoken en neem mijn toevlucht tot anti-jeuk zalf. De eerste nacht op Islay; we slapen prima.

De volgende ochtend weer een beetje op tijd in de kano's. Deze week wordt het ritme bepaald door het weer en de getijden. Beslissingen over de lengte van de dagtocht en de locatie van rust- en bivakplaatsen worden gedirigeerd door de interpretatie van de weersvoorspellingen die onze gids al heel vroeg 's morgens beluistert. We willen vandaag in ieder geval een distillerij bezoeken. Ray heeft contact gehad met een ervan en we zijn er van harte welkom. We varen tussen kleine eilandjes door en ontdekken groepen grijze zeehonden op de rotsen. Veel groter dan de exemplaren die we uit onze Waddenzee kennen. Ze houden ons in de gaten en als we naar hun mening toch te dichtbij komen, glijden ze zachtjes het water in om ergens op veilige afstand van de indringers weer hun koppen boven water te steken. Af en toe zwemt er eentje op zeer korte afstand langs de kano en duikt dan met een flinke plons onder, als zou hij de inschattingsfout met dit machtsvertoon willen camoufleren. Maarten en ik kunnen een goede Schotse whisky best waarderen en we peddelen dan ook met verhoogde hartslag langs Ardbeg en vervolgens langs Lagavulin. De derde distillerij zou het kanogezelschap kunnen ontvangen en vol verwachting landen we aan in Loch Laphroaig. We treffen het niet: het personeel is met vakantie en de vloeren waar anders de mout ligt te rijpen zijn kraakschoon, de ketels zijn leeg en het enige Laphroaig-geluid is het bijna onverstaanbare dialect van de rondleidster. De gebruikelijke 'wee dram' na de rondleiding maakt een hoop goed!

Het ligt beslist niet aan de dure fles whisky die onze gids gekocht heeft, maar we merken dat Ray wat nerveuzer begint te worden. Zullen we vandaag de verraderlijke Mull of Oa nog ronden? De Mull is de zuidelijke punt van de landtong Oa, op de zeekaart aangegeven met een heleboel kleine golfjes bij elkaar en de opmerking: Approximate extent of overfalls during east going stream. Mochten we nou stroming uit het oosten hebben op dat punt en wind uit westelijke richting, dan kon het daar bij die "overfalls" best wel eens spannend worden! Ray informeert bij de kustwacht naar de voorspellingen bij de Mull. Via de telefoon laat men weten het bezoek aan de distillerij in Laphroaig een legitieme reden te vinden om zeker vandaag de kaap niet meer te ronden. Morgen zie we wel verder. Ray stelt voor om even richting Mull te peddelen en ergens aan de zuidkust van The Oa een bivakplaats te zoeken. Het is zijn plan om van daaruit naar de Mull te wandelen en vanaf veilige hoogte neer te kijken naar de plaats die menig keer het graf betekende voor een zeevarende. Het kan er behoorlijk spoken, verzekerde hij ons. Een geschikte aanlandplaats vinden we niet en dus keren we terug naar het strandje met uitzicht op Port Ellen. In de verte zien we het Schotse vasteland met Mull of Kintyre liggen en iets verder naar rechts Ierland. Tijdens het kampvuur

wordt Ray van zijn Laphroaig drankvoorraad af geholpen.....Die nacht slapen we onrustig; we weten niet goed wat ons te wachten staat morgen.

Derde vaardag. We mochten weer niet uitslapen! Beetje vroeg weg om de westelijke stroming optimaal te kunnen benutten en allemaal toch benieuwd naar de overfalls. Het viel allemaal een beetje tegen òf mee; het is maar net hoe je het bekijkt. Het water rond de Mull of Oa is rustig, niks geen spannende stroomversnellingen en rare golven. Met een beetje handigheid kun je zelfs een foto van het monument boven op de rots maken. Ja, dat monument staat er niet voor niets. Ruim een halve eeuw geleden spoelden hier meer dan honderd lijken van een gestrand Amerikaans schip aan. Handjes dus maar snel weer bij de peddel! Drie kilometer ten noorden van de Mull vinden we een geschikte plaats voor een korte pauze. De stoom is eraf en ook onze gids maakt een ontspannen indruk. "Met een zo grote groep is het onder slechtere omstandigheden onverantwoord de kaap te rondem, maar ik heb een uitstekend team zeekanoërs hier en de omstandigheden zijn perfect. Dutch luck, zo noem ik dat voortaan!" deelt Ray ons mee. We besluiten Loch Indaal over te steken, 18 kilometer naar de volgende kaap bij Portnahaven. Tweeëneuhalf uur later peddelen we tussen de eilandjes voor de kust door en er staan brekers op de rotskust van Rubha na Faing. Lou en Dirk gaan gevaarlijk dicht langs de stenen obstakels en laten zich door het schuimende water telkens weer meters hoog optillen. Honderdenveertig jaar lef vaart daar langs polyesterverslindend gesteente. We bezien het respectvol en op veilige afstand. Het levert wel fraaie foto's op! Ook onze gids geeft aan weinig te voelen voor een eventuele redding op de locatie van de senioren, maar hij roept ze niet terug. Die twee weten echt wel waar ze mee bezig zijn!

In de Lossit Bay vinden we een geschikte kampeerplek. Als we er allen een redelijk vlak stukje voor de tent gevonden hebben, trekt een kudde geiten door het kampement. Ze moeten toevallig aan de andere kant van het dal zijn....

Vierde dag; ik heb even op mijn horloge moeten kijken om te zien dat het dinsdag is. Je verliest ieder gevoel voor tijd en dag. Het is wederom schitterend weer. Zo had ik me dus Schotland totaal niet voorgesteld. Maar ik weet dat het hier ook anders kan zijn. We kunnen het vandaag wat rustiger aan doen. We maken vandaag niet zo veel kilometers. Een stukje langs de westkust naar het noorden. We nemen de tijd om kust te bekijken. Kleine eilandjes die de golven van de oceaan breken. We varen op een mooie Atlantische deining. Je kanobuurman zit soms drie meter onder je en dan weer dezelfde afstand boven je. De kust is groen, enorme heuvelige weilanden eindigen op de vloedlijn, soms onderbroken door een strandje of een rij duinen. Dan weer steken rotsen donker af tegen het witte schuim van de golven. Dirk en Lou zijn altijd wel daar ergens in de buurt te vinden. Spelend langs de grillige kustlijn. We komen nu in erg vreemd bewegend water terecht. Behoorlijk hoge golven, geen brekers, die van alle kanten schijnen te komen. Spannend varen! We geven elkaar behoorlijk wat manoeuvreerruimte. Dit is dus een tidal race! Na een half uurtje "Efteling" is het water weer normaal aan het deinen en de gids geeft aan dat we wat korter aan de kust moeten gaan varen. We gaan op zoek naar een kampeerplek voor de nacht. Op het eerste gezicht weinig strand om aan te landen. Onze gids heeft een smalle opening in de rotsen ontdekt. Op het eind ziet het er redelijk vlak uit. Zou een bivakplaats kunnen zijn. Hij vaart vooruit. Axel blijft aan het begin van de opening dobberen en fungeert als verkeersregelaar.

Beurtelings peddelen we voorzichtig de kloof in. De golven die een hoge deining geven, krijgen voorrang. Op het eind van de kloof staat Ray tot zijn knieën in de blubber foto's te maken van de kanoërs. Dat is dus onze landingsplaats? Die rottende massa zeewier is de enige uitstapplaats? Als de laatste kano tussen de smurrie ligt en er naar mogelijkheden gezocht wordt om het spul van kanoschoentjes en benen te krijgen, gaat een viertal op verkenning om een geschikte plek voor een tiental tentjes te vinden. Dan ineens is er grote hilariteit bij de vier verkenners en onze gids wordt geroepen. Als die zich bij het gezelschap voegt, liggen er vijf mensen in een deuk: op nog geen vijftig meter van onze onwelriekende landingsplaats blijkt een schitterend strand te zijn! Blijkbaar was die baai aan het gezicht onttrokken door de rotspartijen langs de kust. We zijn er in ieder geval doodleuk aan voorbij

gevaren. Ray: "A good guide should make mistakes now and then, otherwise it would be very boring....." We besluiten weer in de kano's te stappen en een stukje terug te varen. Meteen gelegenheid om de rommel van de vaartuigen te spoelen. Het schitterende strandje verbergt voor de kustlijn een flink aantal grote stenen; even oppassen met aanlanden! Een mooie ruime bivakplaats en helder water sijpelt uit de rotsen naar beneden. Water, drinkwater is eigenlijk onze voortdurende zorg. Bij vertrek had iedereen wel een liter of acht bij zich. We hebben bij de distillerij onze voorraad nog aan kunnen vullen, maar de meeste keren halen we drinkwater uit een beekje. Optisch helder betekent nog niet dat het ook bacteriologisch in orde is; vijf minuten goed doorkoken voor gebruik! Deze keer hebben we een waterbron naast de bivakplaats. Toch maar even naar boven gelopen of er niet ergens een dood schaap in de buurt van de waterloop ligt!

Na het avondeten loopt iedereen weer hout te sprokkelen voor het kampvuur. Hele pallets en halve bomen verdwijnen in een vlammenzee. De pyromanen in ons gezelschap kunnen hun lusten botvieren. Met Alex delen we onze whisky; met de andere leden van de groep de pistachenoten en zoute pinda's. Rob loopt met de tweede verpakking wijn-op-zeewater temperatuur te leuren en Grietje maken we blij met een kruidenbitter die voor Berenburger door zou kunnen gaan. Lou en Dirk voegen zich bij het gezelschap met ieder een half glas whiskykleurige vloeistof in de hand. Axel tovert z'n zoveelste zakje chips tevoorschijn en Albert-Jan trekt een blikje bier open. Ray gooit nog een enorm blok hout op het vuur; morgenochtend brandt de haard waarschijnlijk nog steeds!

Dag vijf. Vandaag krijgen we het allermooiste stukje kust van Islay te zien, belooft Ray. We verlaten het mooie strandje van en als we na de eerste oceaandeining even rechts de smalle kloof met de smurrie inkijken, vervolgen veertien zeekanoërs met een big smile hun tocht. Vanuit de baai Tràigh Bhàn ronden we kaap An Clachan. Van Ray krijg ik al varend geschiedenisles en wordt ingewijd in de bloedige Schotse historie. Rick lost hem af en ik word helemaal bijgepraat over de Schotse cultuur: van kilt tot haggis. Voor we er erg in hebben zijn we bij Carraig nam Fear. We hebben nu stroming tegen, maar langs de kust stroomt het water als een keerwater in tegengestelde richting: een eddy. We vorderen lekker vlot en steken Loch Gruinart over. Na Gortantaoid Point komt een rotskust in zicht met honderden kleine eilandjes ervoor. Terwijl de oceaangolven de buitenste eilandjes geselen en het schuim ons om de oren vliegt, vinden we achter de eilandjes leuke doorgangetjes die soms met heel veel, dan weer met heel weinig water gevuld zijn. Even het juiste moment uitzoeken om de kloofjes, grotjes en geultjes door te varen. Af en toe plant er iemand verkeerd en zit even vast op de rotsen. Rustig wachten op de volgende golf die er in slaagt door te dringen in het labirint. Bij een van de grotten liggen we even stil: Laybourne's Cave (eigenlijk McCormick's Cave), hier zat Nigel Laybourne een dag 'gevangen' door een stevige westerstorm toen hij dacht een geschikte bivakplaats gevonden te hebben op een van zijn tochten. We liggen haaks op de aanrollende golven als we deze voor zeekajackers 'historische plek' in ogenschouw nemen. Albert-Jan komt dwars voor me liggen en pakt mijn kajakpunt vast, natuurlijk wil hij de grot ook even goed bekijken. Op het uitdrukkelijke verzoek mijn kano los te laten en niet dwars voor me te gaan liggen, komt alleen de reactie van het loslaten van mijn kano. De volgende golf zorg ervoor dat zijn kano tegen de punt van de mijne gezet wordt. Nu zijn kanopunten een stuk massiever dan kanozijanten; Albert-Jan vaart de rest van de tocht met een grote pleister op zijn boot.....

We gaan verder met 'exploring' van de grillige kust met zijn natuurlijke bruggen, vrijstaande rotsblokken met daarachter kleine geultjes. Soms blijkt dat je halverwege je peddel niet meer kunt gebruiken en je slechts vooruit kunt komen door je met je handen tegen de rotsen af te zetten. Ruim twee uur zijn we aan het spelevaren langs inderdaad het mooiste stukje kust van Islay. Voor we Rhuvaal Lighthouse passeren ontdek ik een kudde herten hoog boven de rotsen. Ik maak snel een foto met mijn waterdichte camera. Het mannetje met zijn indrukwekkende gewei geeft aan dat het mooi geweest is en de kudde verdwijnt uit het zicht. We ronden Rubh'a Mhàil. Men is net de muur bij de vuurtoren aan het witten. Als de schilders ons ontdekken, schildert één van hen "HI" op het onbeschilderde stuk muur. Een

paar letters, iets hoger dan een meter, vertellen ons dat we hier niet ongemerkt voorbij varen en dat Schotten aardige mensen zijn.

We varen de Sound of Islay in. De strook water tussen Jura en Islay. Een kilometer noordelijk van Bunnahabhain Distillery maken we bivak. Een grijze zeehond op vijftig meter van onze kampeerplek laat zich niet storen en beziet het tentjes opzetten en roeren in pannetjes door de dragers van muskietennetjes ongetwijfeld met leedvermaak. Er is niet zo gek veel brandhout te juttten op de oostkust van het eiland. Het kampvuur zal deze avond een bescheiden kampvuurtje worden. We overleggen over de keuzes van de volgende dag. Met stroom mee zullen we er morgen zeker in slagen vroeg door de Sound te zijn en als de wind niet aanwakkert, zijn we vrijdagavond terug bij de auto's. Als we echter naar Jura House willen, kunnen we niet wachten op de krachtige stroming die ons in no time door de Sound zet, dan zullen we tegen de stroming in moeten varen en kort langs de kant gebruik maken van de eddys. Bovendien speelt mee dat we zaterdagavond een afsluitend etentje in de pub gepland hebben; vrijdagavond al klaar met de tocht, betekent de hele zaterdag wachten tot we een keer kunnen gaan eten. Zaterdag nog een stukje varen zou beter passen in ieders planning.

We gaan voor de optie Jura House. Albert-Jan ook weer gelukkig.

Vrijdag. Midden op de Sound hebben we aardig wat stroming tegen, langs de Islay-kust zijn eddys en stroomt het water in tegengestelde richting. We komen op deze manier goed vooruit. Ook bij Bunnahabhain staan de ketels in de steigers en wordt er groot onderhoud gepleegd. Bij Port Askaig gaan Ray en Albert-Jan telefoneren. Ray meldt zich af bij de kustwacht en Albert-Jan kan zijn broer vertellen dat hij voor veertien man koffie kan zetten.... Aan de steiger ligt een life boat van de Britse reddingsmaatschappij. Als de schipper hoort welke tocht we achter ons hebben, krijgen we een vet compliment: "Navigating Islay, you don't see many seakayakers manage that!"

We eddyen de Sound door en het zal zo net na de middag geweest zijn dat we voor het eerst voet aan wal zetten op Jura. Op een strandje kunnen we de kano's achterlaten en we volgen Peter, de broer van Albert-Jan, beheerder van het jachtslot Jura House, langs een paadje naar boven. We komen uit in een complex van een hortus botanicus; zoveel plantensoorten zagen we niet eerder bijeen. We kijken onze ogen uit. Na de rondleiding is er in de tent thee met scones voor diegenen die hun portemonnee mee naar boven genomen hebben.

Het is na drieën als we de 'submarine exercise area' van de Sound of Jura oversteken. Er is windkracht 5/6 voorspeld, maar we merken niet meer dan 2 Beaufort uit noordelijke richting. Een kilometertje of twintig varen onder deze omstandigheden is niet vervelend. Begin van de avond landen we op Gigha Island. Rob is als eerste op het strand en helpt iedereen bij de uitstap en feliciteert de uitstapper meteen met de geslaagde tocht rond Islay. Als we de tenten net hebben staan, begint het een beetje te regenen en te waaien. De wind trekt aan tot vier. Geen kampvuur. Iedereen ligt vroeg in de slaapzak.

Zaterdag. Heel ander weer vandaag! De zon laat zich niet zien. Het waait behoorlijk en de oversteek van de Sound of Gigha zal met 5 Beaufort NNW moeten deze keer. We gaan even door een kleine branding heen om weg te komen van het eiland en daarna met een beetje scheg uit koers 95 aanhouden. Over dit traject deden we aan het begin van onze tocht iets meer dan een uur. We rekenen er nu op daar ruim twee uur over te doen. De groep blijft lekker bijeen en men houdt elkaar in de gaten. Halverwege de Sound is een groep rotsen, Gamhna Gigha. We gaan even in de luwte liggen. Een grijze zeehond duikt op peddelafstand naast de Mariner van Maarten op. De wind is aangewakkerd en Ray overweegt om de sterke vaarders richting auto's te sturen en de anderen voor de wind naar Rhunahaorine Point te laten varen. Er is weinig reactie op zijn voorstel en hij komt hardop tot de conclusie dat "the level of Dutch seakayakers is much better than that of the British" en we varen met het complete team weer koers 95, richting Grey House.

Een uurtje later is het neopreen uit, zijn de kajaks leeg en de auto's vol met zaken die nodig aan een spelbeurt met zoetwater toe zijn.

Die avond zitten we in de pub rond een hele grote tafel op echte stoelen en eten van echte borden met echt bestek. Het eten hoeven we deze keer niet zelf te bereiden en de vaat gaat waarschijnlijk niet even schoongespoeld worden in de zee. De whisky smaakt hetzelfde, maar een Guinness uit een tap in een mooi schoon glas is een luxe die we weer gaan waarderen, net zoals de douche vanmiddag en de schone kleding die we voor deze gelegenheid bewaard hebben. Een weekje zeekanoën is even wat anders. In deze week heb ik mijn teamgenoten een stuk beter leren kennen en waarderen. Met een aantal zou ik in de toekomst best weer een meerdaagse tocht willen ondernemen. Het liefst natuurlijk ergens aan de westkust van Schotland, want ik heb het idee dat we nog maar een fractie van dit schitterende land gezien hebben.

Op de achterpunten van onze kajaks prijkt sinds vandaag een sticker met de Schotse vlag: vet verdiend, vinden we.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.